

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ

21-IP-01-GE-WSP-A

Workshop on Adoption of Industry 4.0 Applications for SMEs

ระหว่างวันที่ 7-9 ธันวาคม 2564

Digital Multicountry (DMC)

จัดโดย National Productivity Organisation, Ministry of Industries, Bangladesh, และ APO Secretariat

จัดทำโดย

นายณัฐวัชร อุ่นจิตรเลิศ

นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

วันที่ 5 มกราคม 2565

ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

1.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ

ความง่ายในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยี และข้อมูล เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่ทำให้การพัฒนาผลิตภาพ และการปฏิรูประบบการผลิต ห่วงโซ่คุณค่า และความสัมพันธ์กับแรงงานเป็นไปได้อย่างขึ้น นอกจากนี้ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลงให้ธุรกิจทั่วโลกนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวและการฟื้นตัวของธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ความรวดเร็วในการเปลี่ยนแปลงของแต่ละประเทศและแต่ละอุตสาหกรรมแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยี แรงงานทักษะ ทักษะคิดและกลยุทธ์ของธุรกิจ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการระบุนั้นตอนที่จำเป็น รวมถึงใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ธุรกิจรักษาความสามารถทางการแข่งขันและหลีกเลี่ยงผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital divide) ได้

อย่างไรก็ดี องค์กรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพียงอย่างเดียว แต่ลืมให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการผลิต และความพร้อมด้านดิจิทัลในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะด้านนวัตกรรมและการจัดการ รวมถึง Soft skill อื่น ๆ ทำให้ยังไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปด้านดิจิทัลอย่างเต็มที่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการ การดำเนินการ วิธีการ และเครื่องมือที่จะสนับสนุนธุรกิจ SMEs ในการริเริ่มและพัฒนาการปฏิรูปด้านดิจิทัล (Digital Transformation) ในการผลิตและการจัดการอย่างยั่งยืน รวมถึงจะถ่ายทอดองค์ความรู้จากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 4.0 ไปช่วยเหลือธุรกิจต่าง ๆ ในการปฏิรูปองค์กรด้านดิจิทัลด้วย

การฝึกอบรมดังกล่าว มีระยะเวลา 3 วัน ตั้งแต่วันอังคารที่ 7 - วันพฤหัสบดีที่ 9 ธันวาคม 2564 เวลา 12.00 - 15.00 น. (ประเทศไทย) มีผู้เชี่ยวชาญถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 5 ท่าน และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน 38 ราย โดยมีกำหนดการโดยสังเขป ดังนี้

วันที่	หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ
7 ธันวาคม 2564	Moving toward Industry 4.0: Opportunities and challenges for SMEs	Dr. Ananth Seshan Chief Executive Officer, 5G Automatika Ltd., Canada
	Productivity Improvement and Preparation for Digital Upgrading	Dr. William Lee Gan Kai Research Director, Cloud Services, International Data Corporation Asia/Pacific Pte. Ltd., Singapore

วันที่	หัวข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ
8 ธันวาคม 2564	Understanding the Readiness of Businesses and Prioritizing Resources for Digital Transformation	Mr. Paul Hung-Mo Lin Director, Digital Transformation and IT Application Business Division, China Productivity Center, ROC
	Suitable Technologies and Necessary Skills for SME Digitalization	Dr. William Lee Gan Kai
9 ธันวาคม 2564	Leveraging Resources from the Ecosystem: Policy Programs and Support from the Government and Intermediary Agencies	Mr. Asad-Uz-Zaman Policy Specialist, Future of Work Lab, Aspire to Innovate Programme, Cabinet Division and ICT Division, Government of Bangladesh, Bangladesh
	Case Studies and Good Practices of SME Digital Upgrading	Mr. Faruq Ahmed Jewel Head of Technology, i-Lab, Aspire to Innovate Programme, Cabinet Division and ICT Division, Government of Bangladesh, Bangladesh

1.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการบรรยายของผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อที่ 1 Moving Towards Industry 4.0 With a Focus on SMEs Opportunities & Challenges

ก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 : โอกาสและความท้าทายของ SMEs

หลังจากโลกได้เข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมในหลาย ๆ ยุค คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเป็นยุคที่มีการใช้ระบบอัตโนมัติและเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นยุคที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบไม่น่าเชื่อ และการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ก็เป็นความท้าทายและโอกาสครั้งสำคัญของ SMEs ที่จะต้องปรับตัวให้ก้าวสู่โลกใบใหม่ให้ทัน เพื่อให้ได้ประโยชน์จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

วิทยากร : Dr. Ananth Seshan Chief Executive Officer, 5G Automatika Ltd., จากประเทศแคนาดา ได้กล่าวถึงสถานการณ์ปัจจุบัน โอกาส ความท้าทาย รวมถึงแนวทางการปรับตัวของ SMEs ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 อย่างน่าสนใจ ดังนี้

ปัจจุบัน SMEs ยังคงมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นกว่าร้อยละ 98 – 99 ของมูลค่าเศรษฐกิจในหลายประเทศ แต่การลงทุนเพื่อเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 นั้น ยังมาจากบริษัทขนาดใหญ่เป็นหลัก ทำให้เกิดช่องว่างของประสิทธิภาพในการผลิตระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และธุรกิจ SMEs นอกจากนี้ การลงทุนในด้านอุตสาหกรรม 4.0 ทำให้เกิดการทดแทนแรงงานที่ไม่มีทักษะบางส่วน ส่งผลให้เกิดการว่างงานเพิ่มขึ้นในระยะสั้น แต่ในระยะยาว จะมีอุตสาหกรรมใหม่ที่ต้องมีการจ้างงานมากขึ้น

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั่วโลก มีการปรับตัวเป็นอย่างมาก เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไป จากเศรษฐกิจที่อ่อนแอและการลงทุนด้านเทคโนโลยี โดยมีการดำเนินการหลัก ดังนี้

1) Ecosystem Drag Along - องค์กรขนาดใหญ่ (เช่น OEM และ Tier 1) ช่วยเหลือซัพพลายเออร์ในกลุ่ม Tier 2 และ Tier 3 ในการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์ม รวมถึงให้ข้อมูลแบบ Real-time เพื่อพยากรณ์การสั่งซื้อและปรับต้นทุนสำหรับรายการผลิตในอนาคตได้

2) การปฏิรูปอุตสาหกรรมแบบก้าวกระโดดสำหรับอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน - เช่น การจัดสรรทรัพยากร (เช่น คน) โดยอ้างอิงจากข้อมูล การใช้ระบบที่ทำให้สามารถตรวจสอบกระบวนการผลิตได้แบบ Real-time การใช้คอมพิวเตอร์ในการควบคุมการผลิต เป็นต้น

3) การใช้ประโยชน์จากแรงงาน - จัดหาเทคโนโลยีที่ใช้งานง่ายและเหมาะสมสำหรับแรงงานที่ไม่มีทักษะ เพื่อให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมถึงให้แรงงานมีทักษะเรียนรู้การควบคุมและจัดการเทคโนโลยี เช่น การนำ Tablet และ แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือที่ใช้งานได้ง่ายมาใช้ในกระบวนการผลิต หรือการใช้เทคโนโลยี Augmented Reality (AR) ในการช่วยเหลือพนักงานที่มีปัญหาในการซ่อมแซมเครื่องจักร

4) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ - หน่วยงานรัฐบาล สมาคมอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา และผู้ประกอบการภาคเอกชนมีการร่วมมือกันเชิงบูรณาการ เพื่อช่วยเหลือ SMEs ให้เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ได้ง่ายขึ้น

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ : ยุคอุตสาหกรรม 4.0 เป็นโอกาสสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจ SMEs ทั่วโลกสามารถยกระดับความสามารถทางการแข่งขันและประสิทธิภาพทางการผลิต แต่เป็นความท้าทายสำคัญหากธุรกิจเหล่านี้ยังไม่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นภาครัฐจึงควรมีนโยบายรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยการสร้างการตระหนักรู้และองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสำหรับธุรกิจ SMEs

หัวข้อที่ 2 Productivity Improvement and Preparation for Digital Upgrading

การปรับปรุงผลิตภาพและการเตรียมพร้อมสู่การยกระดับทางดิจิทัล

องค์กรทั่วโลกกำลังตื่นตัวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตอย่างมาก แต่สิ่งที่หลายองค์กรลืมนึกถึงคือ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ภายในองค์กรให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นจะต้องมีการเตรียมตัว และมีระบบการบริหารจัดการที่รองรับเทคโนโลยีดังกล่าว มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีประสิทธิภาพและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นอย่างมหาศาล

วิทยากร : Dr. William Lee Gan Kai Research Director, Cloud Services, International Data Corporation Asia/Pacific Pte. Ltd. จากประเทศสิงคโปร์ ได้อธิบายถึงแนวคิดการพัฒนาผลิตภาพในองค์กร และการเตรียมความพร้อมสู่การยกระดับองค์กรด้านดิจิทัล ซึ่งมองลึกไปกว่าการจัดการเทคโนโลยีมาใช้ภายในองค์กร ดังนี้

กลยุทธ์อุตสาหกรรม 4.0 เป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูประบบการดำเนินงานที่ประกอบด้วยเทคโนโลยี กระบวนการ และองค์กร ในการส่งต่อประสิทธิภาพ คุณภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อคนและสิ่งแวดล้อม จากข้อความดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของกลยุทธ์อุตสาหกรรม 4.0 มาจากกระบวนการ คน และเทคโนโลยี โดยกระบวนการต้องมาก่อน

เทคโนโลยีเสมอ การนำเทคโนโลยีไปใช้เพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถทำให้กลยุทธ์อุตสาหกรรม 4.0 ขององค์กรประสบความสำเร็จได้

นอกจากนี้ ในปัจจุบัน SMEs ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ได้แก่ การขาดแคลนเงินทุนและแรงงานทักษะ กระบวนการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ เวลาที่ค่อนข้างจำกัด การขาดวิสัยทัศน์และการคิดเชิงกลยุทธ์ ทำให้ SMEs มีความต้องการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ต้องการข้อมูล – โดยควรให้ข้อมูลเมื่อธุรกิจเหล่านี้มีความต้องการ และควรต้องระบุเป็นตัวเลขว่า หากเปลี่ยนแล้วจะได้ประโยชน์เป็นตัวเลขอย่างไร

- ต้องการการเข้าถึงเงินทุน – โดยมีการยกตัวอย่างว่ารัฐบาลสิงคโปร์มีการสนับสนุนเทคโนโลยี แต่ไม่เต็มจำนวน เพราะต้องการให้ผู้ได้รับการสนับสนุนมีส่วนร่วมด้วย

- ต้องการเข้าถึงตลาด

- ต้องการเข้าถึงทักษะ การอบรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงและวัดผลได้

- ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพทางการผลิต

วิทยากรยังได้พูดถึงการปรับปรุงผลิตภาพในองค์กร โดยใช้วัฒนธรรมแบบลีน (Lean Culture) ซึ่งมีหลักการที่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ในองค์กรได้หลายประการเพื่อรองรับแนวโน้มและกลยุทธ์อุตสาหกรรม 4.0 เช่น ทุกปัญหาคือโอกาส การเน้นการค้นหาแนวทางการแก้ปัญหา (ไม่ใช่ผู้ที่ทำให้เกิดปัญหา) การเผชิญอุปสรรคเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรได้ง่าย การนำปัญหามาแก้ไขโดยไม่ปิดบัง เป็นต้น โดยปัจจัยที่จะทำให้การนำวัฒนธรรมแบบลีนมาใช้ในองค์กรได้อย่างประสบความสำเร็จได้แก่ การเตรียมและสร้างแรงกระตุ้นให้กับคนในองค์กร การมีส่วนร่วมของพนักงานในทุกระดับ และการแบ่งปันข้อมูล

วิทยากรยังได้แนะนำเครื่องมือต่าง ๆ ในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต เช่น แผนภูมิสายธารแห่งคุณค่า (Value stream mapping) ที่ทำให้เห็นภาพรวมของกระบวนการในห่วงโซ่อุปทานและภายในองค์กรในด้านผลิตภัณฑ์รวมถึงข้อมูลซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบและแก้ไขปัญหาได้ตามลำดับ

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ :

1) การคิดโครงการการผลิตต้นการใช้เทคโนโลยีภายในองค์กร SMEs ของภาครัฐ จำเป็นจะต้องมีขอบเขตครอบคลุมมากกว่าการนำเทคโนโลยีไปใช้ แต่ต้องมีการเตรียมความพร้อมองค์กรในด้านบุคลากรและกระบวนการด้วย จึงจะสามารถเพิ่มอัตราส่วนขององค์กรที่ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ ในการประชาสัมพันธ์และสื่อสารกับภาคธุรกิจเพื่อเชิญชวนให้เข้าโครงการหรือชักชวนให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรนั้น จำเป็นต้องมีการสื่อสารผลประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

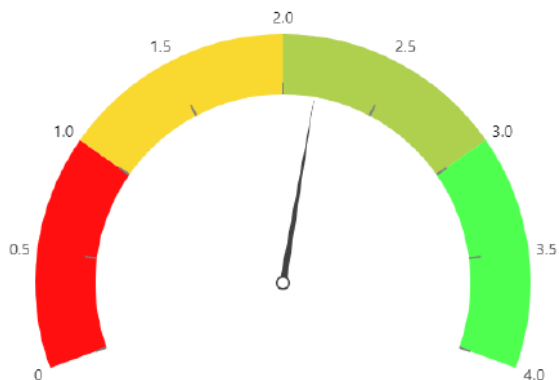
2) ในการให้คำปรึกษาธุรกิจ สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น ระบบลีนหรือแผนภูมิสายธารแห่งคุณค่า ไปใช้ในการวิเคราะห์ธุรกิจหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับภาคเอกชนได้

หัวข้อที่ 3 Understanding the Readiness of Businesses and Prioritizing Resources for Digital Transformation :

Assessment Tools and Case Studies

เครื่องมือการประเมินความพร้อมทางธุรกิจสู่การปฏิรูปทางดิจิทัล

Productivity 4.0 Maturity Reference Index : 2.175

จะรู้ได้อย่างไร ว่าธุรกิจแห่งหนึ่ง มีความพร้อมในการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 แล้วจริง ๆ ?

หากไม่มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินที่มีข้อมูลออกมาเป็นรูปธรรม ไม่มีแนวทางการประเมินที่ชัดเจน อาจจะตอบคำถามดังกล่าวได้ยาก

วิทยากร : Mr. Paul Hung-Mo Lin Director, Digital Transformation and IT Application Business Division, China Productivity Center จากไต้หวัน ได้นำเสนอกรอบแนวคิดและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความพร้อมของธุรกิจ ที่นำไปใช้ได้จริง และนำไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป คือเครื่องมือ iBench Assessment Model นั้นเอง

สถาบันเพิ่มผลผลิตของไต้หวัน (China Productivity Center) ได้มีการพัฒนาเครื่องมือการประเมินความพร้อมขององค์กรอุตสาหกรรมคือ Productivity Again Readiness Assessment : The i-Bench Assessment ที่ผู้ประกอบการเป็นผู้ประเมินสมรรถนะบริษัทของตนเอง โดยแบ่งการประเมินใน 2 ประเด็นคือการตระหนักรู้ (Awareness) และการปฏิบัติ (Implementation) มีการประเมินใน 4 มิติ และมีประเด็นย่อยทั้งหมด 16 หัวข้อ ได้แก่

1) Organization Strategy กลยุทธ์องค์กร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ของภาวะความเป็นผู้นำ (Visionary Leadership) การวางแผนกลยุทธ์องค์กร (Strategic Planning) ระบบการปฏิบัติการ (Operation Management) และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0

2) Smart Manufacturing ระบบอุตสาหกรรมอัจฉริยะ ครอบคลุม 4 หัวข้อ ได้แก่ ระบบการจัดการแบบลีน (Lean Management) ระบบกระบวนการผลิตอัจฉริยะ (Smart Production) ระบบการให้บริการอัจฉริยะ (Smart Service) และระบบการประเมินสมรรถนะ (Performance Evaluation)

3) Drive for Smart Technology การขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เกิดความถูกต้องแม่นยำและรวดเร็วในการใช้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการบริหารจัดการการผลิต ครอบคลุม 4 หัวข้อ ได้แก่ ระบบการบริหารองค์กรอัจฉริยะ (Smart enterprise system) การเชื่อมต่อกับระบบภายนอก (Linking to external system) การเชื่อมโยงระหว่างโลกดิจิทัลกับโลกความเป็นจริง (Cyber-physical integration) และการใช้โปรแกรมบนโทรศัพท์มือถือสำหรับธุรกิจ (Mobile computing for business)

4) Innovation Value การสร้างนวัตกรรมเชิงคุณค่าเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันและเพิ่มการเจริญเติบโตของธุรกิจ ครอบคลุม 4 หัวข้อ ได้แก่ วัฒนธรรมนวัตกรรม (Innovation culture) แผนต้นแบบนวัตกรรม (Innovation blueprint) กระบวนการเชิงนวัตกรรม (Innovation process) และการจัดการนวัตกรรม (Innovation management)

ผู้ประเมินสามารถเข้าไปประเมินได้ที่ <https://mebench.cpc.tw/MEBench/en-us/index.html> เพื่อเข้าสู่ระบบ โดยสามารถเลือกประเมินได้ตามอุตสาหกรรมหรือประเมินตามหมวดได้ด้วย ซึ่งระบบสามารถแสดงผลได้หลายรูปแบบ เช่น

บาร์ชาร์ต Radar chart, Radar map เป็นต้น ทั้งนี้ ผลการประเมินจะสามารถนำไปใช้ในการระบุปัญหา สร้างองค์ความรู้ และนำไปสู่โครงการเพื่อพัฒนาองค์กรได้ต่อไป

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถศึกษาแบบประเมินและกรอบแนวคิดดังกล่าว แล้วมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย หรือในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อประเมินธุรกิจ นอกจากนี้ ยังสามารถทดลองใช้เกณฑ์เหล่านี้ในการประเมินผู้ประกอบการโดยตรง ในขณะที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าไปใช้แบบประเมินดังกล่าว เพื่อให้ทราบสถานะของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กรต่อไป

หัวข้อที่ 4 Suitable Technologies and Necessary Skills for SME Digitalization

เทคโนโลยีที่ดี ทักษะที่ใช่ สำหรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัลของ SMEs

การนำเทคโนโลยีไปใช้ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นได้เพียงข้ามคืน แต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ดี คนที่มีทักษะรองรับเทคโนโลยีดังกล่าว รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการภายใน จึงจะทำให้องค์กรสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับองค์กรได้ แต่เทคโนโลยีและทักษะอะไรบ้างที่องค์กรจำเป็นต้องมี เพื่อให้กระบวนการดังกล่าวประสบความสำเร็จ **วิทยากร : Dr. William Lee Gan Kai Research Director, Cloud Services, International Data Corporation Asia/Pacific Pte. Ltd. จากประเทศสิงคโปร์** ได้ระบุกรอบแนวคิดด้านเทคโนโลยีและทักษะไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

เทคโนโลยีและทักษะที่องค์กรจำเป็นต้องมี เพื่อปฏิรูปตัวเองให้กลายเป็นธุรกิจดิจิทัล (Digital transformation) มีทั้งหมด 4 ด้านที่มีการเชื่อมโยงกัน ได้แก่

1) Integration & Orchestration services ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น Network, Cybersecurity, Cloud เป็นต้น

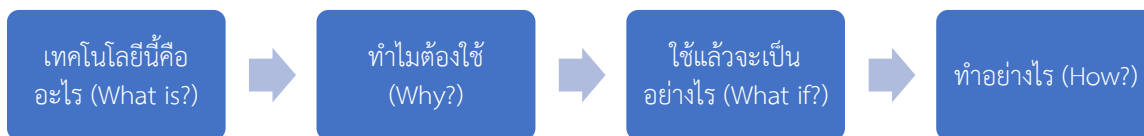
2) Intelligent core ได้แก่ โปรแกรมที่ใช้เก็บและวิเคราะห์ข้อมูล เช่น Data Analytics, AI, Multi-cloud architecture เป็นต้น

3) Engagement services ได้แก่ โปรแกรมที่ใช้สร้างและรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้าหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ทางออนไลน์เช่น UI UX การตลาดดิจิทัล IoT การตลาดคอนเทนต์ เป็นต้น

4) Developer services ได้แก่ ซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น Web development, API เป็นต้น

การเปลี่ยนธุรกิจให้เป็นธุรกิจดิจิทัลนั้น เกิดผลดีหลายประการ เช่น ต้นทุนลดลง ยอดขายเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของลูกค้ามากขึ้น โดยในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 นั้น บริษัททั่วโลก มีการลงทุนในด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม องค์กรจำเป็นต้องมีระบบและทรัพยากรบุคคลที่มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ วิทยากรยังได้กล่าวถึงวิธีและขั้นตอนในการแนะนำธุรกิจให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มการอธิบายเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดดังนี้

วิทยากรยังได้กล่าวถึงหลักในการบริหารคน โดยใช้กรอบแนวคิด MBTI Framework เพื่อพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย วิธีการเรียนรู้ แนวทางการสื่อสารกับคนทั้ง 16 ประเภท โดยระบุว่าบุคคลมักจะมีจุดเด่นที่ต่างกัน เช่น บางคนอาจจะเก่งในการระบุงปัญหา ค้นพบทางในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ และดำเนินการแก้ปัญหา ซึ่งการใช้บุคคลให้เหมาะสมกับงานต่าง ๆ จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ : ในการวางแผนโครงการเพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่อุตสาหกรรม 4.0 จำเป็นที่จะต้องเสริมทักษะและเทคโนโลยีที่จำเป็นแก่องค์กรเหล่านี้ควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ ควรต้องมีการร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย เพื่อสร้างระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐานทางนวัตกรรมของประเทศ ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนองค์กรธุรกิจ SMEs สู่อุตสาหกรรม 4.0 สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น

หัวข้อที่ 5 Leveraging Resources from the Ecosystem: Policy Programs and Support from the Government and Intermediary Agencies

จับตานิโบายอุตสาหกรรม 4.0 ของรัฐบาลบังกลาเทศ

แม้ว่าบังกลาเทศจะตั้งอยู่ไม่ไกลจากประเทศไทย แต่หลายคนอาจไม่รู้จักรัฐดินแดนแห่งนี้มากนัก และอาจได้ยินเพียงแค่ว่าประเทศนี้ เป็นแหล่งผลิตเสื้อผ้าของแบรนด์ดังระดับโลกหลายแบรนด์ แต่ที่จริงแล้ว บังกลาเทศกำลังมุ่งหน้าสู่การเป็นเสือตัวใหม่แห่งเอเชีย พร้อมตั้งเป้าเป็นประเทศพัฒนาแล้วภายในปี 2041 โดยวิทยากร Mr. Asad-Uz-Zaman Policy Specialist, Future of Work Lab, Aspire to Innovate Programme, Cabinet Division and ICT Division, Government of Bangladesh, จากประเทศบังกลาเทศ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวของ SMEs รวมถึงนโยบายพัฒนา SMEs ของบังกลาเทศไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

ในปัจจุบันมี SME กว่า 7,900,000 แห่งในบังกลาเทศ มีการจ้างงานกว่าร้อยละ 30 ของแรงงานทั้งหมด และมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญของบังกลาเทศได้แก่ เฟอร์นิเจอร์ การท่องเที่ยวและบริการ การเกษตร เครื่องหนังและรองเท้า เป็นต้น ทั้งนี้ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ผ่านมานั้น ทำให้จำนวน SMEs และ MSMEs ลดลงกว่าร้อยละ 30-40 และกว่าร้อยละ 70 ของผู้ประกอบการในชนบทกลายเป็นผู้ว่างงาน

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา บังกลาเทศมีโครงการ a2i Innovate for all ซึ่งช่วยขับเคลื่อนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ในช่วงโรคระบาดที่ผ่านมา บังกลาเทศได้นำเทคโนโลยีอย่าง AI และโทรศัพท์มือถือมาใช้ใน

การติดตามการระบาด รวมถึงวางแผนที่จะพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านสุขภาพ การศึกษา การเกษตร และห่วงโซ่อุปทาน อีกด้วย นอกจากนี้ บังกลาเทศ โดยโครงการ a2i ยังมีโครงการนำร่องร่วมกับมูลนิธิ Singapore Polytechnic and Temasek ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในอุตสาหกรรม 4.0 กว่า 50 โครงการ และยังมีการสร้างแพลตฟอร์ม NISE3 เพื่อเชื่อมโยงแรงงานกับ ศูนย์ฝึกทักษะและนายจ้าง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อผู้หางานและอุตสาหกรรมในอนาคต

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ : บังกลาเทศมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศในหลายด้าน ในอนาคต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยสามารถร่วมมือกับบังกลาเทศในการดำเนินโครงการ เพื่อพัฒนาในระดับภูมิภาคต่อไปได้ รวมถึงควรสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยและบังกลาเทศเพิ่มมากขึ้น หลังเศรษฐกิจของบังกลาเทศมีแนวโน้มการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากระบบเศรษฐกิจดิจิทัล

หัวข้อที่ 6 Case Studies and Good Practices of SME Digital Upgrading

กรณีศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลในธุรกิจ SMEs ของบังกลาเทศ

ธุรกิจทั่วโลกในทุกอุตสาหกรรม มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในธุรกิจเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ และเพิ่มช่องทางการตลาดมากขึ้น ไม่เว้นแม้แต่ในบังกลาเทศ ที่มีธุรกิจที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างประสบความสำเร็จมากมาย โดยวิทยากร Mr. Faruq Ahmed Jewel Head of Technology, i-Lab, Aspire to Innovate Programme, Cabinet Division and ICT Division, Government of Bangladesh ประเทศบังกลาเทศ ได้ยกตัวอย่างของกรณีศึกษาจากธุรกิจ ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งธุรกิจที่นำเทคโนโลยีมาใช้จนประสบความสำเร็จ รวมถึงธุรกิจที่ยังมีศักยภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจได้อีก เช่น

- นักธุรกิจหญิงที่ผลิตเครื่องประดับและกำไลมือ และใช้โซเชียลมีเดียในการทำตลาด โดยมีแผนที่จะจำหน่ายสินค้าทั่วโลกในอนาคต

- ธุรกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องมือเครื่องใช้จากไม้ไผ่ และจำหน่ายสินค้าในตลาดชุมชน ซึ่งในปัจจุบันมีพ่อค้าคนกลางช่วยนำสินค้าไปจำหน่ายในช่องทางออนไลน์ แต่ในอนาคตยังสามารถพัฒนาได้อีก โดยการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการผลิต หรือการใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยออกแบบ

- นักธุรกิจอายุเพียง 18 ปีซึ่งเรียนประกาศนียบัตรด้านอิเล็กทรอนิกส์ ได้รับการช่วยเหลือด้านเงินทุนจาก a2i Innovation lab ในการคิดค้นประดิษฐ์ไม้เดินอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางสายตา และได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสวัสดิการสังคมของบังกลาเทศ

- นักธุรกิจผลิตเฟรมจักรยานที่ทำจากใยปอ และได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจาก a2i Innovation lab ซึ่งในอนาคต บริษัทสัญชาติฝรั่งเศสวางแผนจะลงทุนผลิตชิ้นส่วนยานยนต์จากใยปอในบังกลาเทศด้วย

- การผลิตสินค้าจากผักตบชวาที่สามารถส่งออกได้ทั่วโลก

ความคิดเห็น / การนำองค์ความรู้ไปใช้ : จากกรณีศึกษาในการบรรยายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่เทคโนโลยียังสามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการชุมชนหรือ

OTOP ได้อีกด้วย การนำโครงการผลักดันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกลุ่มผู้ประกอบการชุมชน เพื่อขยายสู่ตลาดโลก จึงเป็นอีกโครงการหนึ่งที่มีความน่าสนใจและมีศักยภาพเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการเข้าร่วมโครงการ

- ประโยชน์ต่อตนเอง

การเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ถือเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและอุตสาหกรรมในปัจจุบัน รวมถึงแนวทางในการดำเนินโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการ และกรณีศึกษาของประเทศและภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้สามารถนำไปใช้ในบริบทของงานส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ รวมถึงการสร้างสรรค์โครงการในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ SMEs การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรภายในกรม จึงสามารถช่วยให้บุคลากรสามารถนำความรู้และข้อคิดจากกรณีศึกษาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในโครงการของตนเอง อันจะส่งผลให้การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจของกรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการยกระดับมาตรฐานของธุรกิจ SMEs ในประเทศ ให้มีความสามารถทางการแข่งขันเพิ่มขึ้น ส่งผลดีต่อกลุ่มเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

- กิจกรรมการขยายผลที่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ

จัดส่งสรุปผลรายงานการเข้าอบรมให้กับสำนักงานเลขานุการกรม เพื่อเก็บเข้าฐานข้อมูล KM ให้บุคลากรจากส่วนงานต่าง ๆ ได้ศึกษาและนำความรู้ไปใช้ต่อไป

ส่วนที่ 3 เอกสารแนบ

- รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการและประเทศที่เข้าร่วมโครงการ (เอกสารแนบ 1)
- กำหนดการฉบับล่าสุด (Program) (เอกสารแนบ 2)
- เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา (Training Materials) (เอกสารแนบ 3)